

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an **40** coroane. — Pe șase luni **20** coroane. — Pe trei luni **10** coroane.
Ziarul apare Marția, Joia și Sâmbăta

Corespondențe

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări**Profesorii**

„Sufletul frumos“ cum aşa de nimerit a numit Goga pe A. Bârseanu, a povăuit și îndrumat, după cum îndrăznisem să visez în clipe de păgână sbuciumare sufletească, lucrările celui dintâi congres al profesorilor.

Veniți de pe toate olaturile românești, celule restirate, acești apostoli credincioși ai luminei ai adevărului, și ai frumosului, și au manifestat în cumpărante graiuri dorul puternic de a-și cheltui toate energiile în slujba fundamentării și clădirii măndriei și mantuirii noastre: România mare.

Și vorba lor venea din lumea curată a simțimintelor românești, izvorea din adâncurile tăinuite până eri, ale sufletului și intră binefăcătoare în inimi, căci paragofii și dușmani de gânduri să ucigași de voințe, și zuri manilor haini nu i mai infiorau cîntul lanțurilor și cu spectrul îngrozitor și temnițelor umede. Gândul sbură și îndoit sus spre culmile idealului și voința creșteță tinărdă și oțelita spre vastul devă atâtă și cinsită.

Respirați, ei au înțeles strigătul vremii, porunca sfântă a firii și au alergat să se însirue în rândurile cele dintâi ale luptei pentru biruința culturii neprihănite a strămoșilor, asupra ispitelor venite dela altă parte cu prisosuri primejdioase. Au înțeles că trebuie să ne strângem toată bogăția de gândire și de simțire a neamului. Întrucât pe temeliile de granit ale căror să putem zidi casă de înțelepciune, să ne zidim fortărețe văzute și nevăzute pentru întărire sufletului și a trupului nostru de am românești.

Congresul profesorilor a fost stăpânit de același duh care a însuflat multimea dela Alba-Iulia, doar ei au fost slujitori credincioși ai acestui duh de tămăduire. Și hotărârile luate într-o caldă îmbrățișare de gândire și simțire sunt chemate să îndrumă viața neamului pe cărările luminoase ale dreptății și virtuții creștinești, să izbâvească pădurile neamului prin razele culturii aderător românești.

Izbăvitoare e și hotărârea nestrămutată în puterea căreia nu vor să prihănească scoala în valurile tulbure ale politicianismului. O vor păzi cu trezvie de sântinela creștinăfață cu ori ce tentațiuni de asevire. Scoala trebuie să fie altarul sfânt căruia să se pregătească cuninecătura de viață și mantuire pentru fiecare, suflet

românesc. In consecință ea nu va suferi să fie îndrumată și stăpânită de factori stâini de idealurile și nizuințele ei, ci numai de slujitorii ei devotați și înțelepți.

Fericim duhul care a planat asupra profesorilor și fericim profesorii cari au înțeles povețele acestui duh.

Dumnezeu va binecuvânta cu bogăție de roduri munca școalei românești.

Un dorobanț.

Din cercuri preoțești

O coloană permanentă ar trebui să fie rezervată în Telegraful Român, în care să se discute zilnic despre toate problemele mari și mărunte, cari cad în cadrul vieții bisericesti, preoțești și religioase. În ziaristica serioasă a tuturor popoarelor înaintate, e un deliciu să urmărești cronică bisericescă și religioasă, ceeace e un semn că în biserică se lucrează, și problema religioasă a vieții e o întrebare vitală, pururea deschisă și căutată.

Așa e la alții; nu tot aşa la noi, cari suntem la începutul orării progres de samă. Ce izvor nesecat de tipete, de sgărieturi de pene era parlamentul unguresc, miniștrii și jandarmii, obiectul predilect al întregei noastre gazetării, până și al foilor bisericesti!

Venea o chestie bisericescă, religioasă în tiparul gazetelor, și stai uimit de căă neorientare și stângăcie în concepere și tratarea ei. Cine e de vină? În rândul întâi noi preoți mea cu lipsa scutului solidarității de tagmă specială. Fiecare a trăit pentru sine, pentru grijile sale proprii. Nu ne leagă nimica la olaltă, ci fiecare e cum vrea și cum îi dă mâna. Dar a fost de vină și constituția noastră bisericescă, fără nici o considerare la noi, cari oricum reprezentăm temeiul ierarhiei bisericesti.

O apatie, o nemulțumire generală, o dezertare dela datoriile primordiale, caracterizată ca generală variată încă coea cu îmbulzeli de parvenire, de câștigare zeloasă a unui post bun, sau obținerea protecției vreunui omnipotent cu ținerea în perpetuitate a bizantinismului, care e boală veche și ereditară a bisericii ortodoxe. Așa a fost, și ne măngăiem că nu va mai fi. În sferele mai înalte ale bisericii erau alte neajunsuri, pe cari unul, care nici în sinodul protopesc n'a putut intră, nu le cunoaște, dar le simțește ca pe vântul de iarnă, care aleargă pornit de pe pustietățile de zăpadă ale Rusiei. Iar noi cari stăm înmormântați prin parchii de necaz aștept

tăm ca în locul vântului de ghiață să pornească din sferele înalte bisericesti vânt cald de primăvară și soare dulce, ca să ne mai desmorătim și noi pe sate. Așa va fi pe viitor.

Atunci cu altă inimă vom prinde a lucra și a trăi, bine știind că unde e intuneric acolo trebuie aprinsă lumina, și unde săngerează ranele durerii, acolo e necesar leacul vindecării.

Și între astfel de condiții neprielnice cercul intelectual al preotului se strămtorează și el se rustifică. O carte nouă nu-i mai ajunge în mână. O gazetă sătă nevoie și e bună de impachetat. Abia la ani de zile mai întâlnescă un prieten.

Spiritul solidarității de tagmă ce leagă pe lucrătorii industriali în organizații puternice, cari pornesc în unde nu tocmai binefăcătoare echilibrului social, la preotime lipsește, deși el s-ar manifesta cu totul în alt sens, spre binele societății.

Și uneori câte unul se smulge din valurile de încercare și scrie o predică, arată un neajuns dă expresie unei dorințe, semnalează un defect, cheamă spre o reformă. Cele secundare și mărunte în aceleasi proporții ca și cele mai importante probleme.

Stim că după începerea răsboiului ziaristica română amuștește și rămân căteva gazete foarte blajine și inofensive. În Telegraful Român începuse eruditul protopop Dr. Ioan Lupaș să pledeze pentru modificarea §§ ilor cu restaurarea corporațiunilor bisericesti. Discuția să împotmolit repede, și a trebuit să asistăm la scenele cele mai urăte din viața unei biserici, ca să facem alegeri la comanda celor mai nelegiuți asasini de popoare, care au trimis asupra noastră administrația imbecilă și păgână.

De se acceptă măsura recomandată de părintele Lupaș, nu venea atâtă pacoste pe noi.

Ingrat e rolul unui om cult, serios și prevăzător într-o societate democratică, în care fiecare e egal și deopotrivă competent în orice afacere.

Și a scris părintele I. Popa din Săliște în Telegraf despre o anume modificare a serviciului divin, vecernia combinată cu utrenia, ca să rămână vreme pentru predică. Era la începutul răsboiului și lumea alergă la biserică să-și împrăștie groaza de focul curățitor al ispășirii păcatelor lumii. Cele mai ciudate păreri s-au scris despre lucruri importante și nu s-au spus toate cele corecte, cari se găsesc în orice manual de școală. A urmat o foarte caracteristică circulară a fostului mitropolit Ioan, care interzice orice inovație în chestii de slujbă, ca și când totul ar fi per-

flect și nu ar putea intra un duh de înnoire, de refacere în atâtea lucruri, cari nu mai corăspund vremii și progresului general. Ritualul nostru a început din timpul apostolic și s'a desvoltat până în secolul al VIII-lea. Avem dese 5000 de poezii bisericești resfirate în mineie și celealte cărți bisericești scrise de teologi și bărbați cucerinici, o parte însemnată luate din biblie. Ele pot fi selectionate. Poeți religioși au existat numai în vremurile vechi creștine și numai la greci? Un studiu întreagător despre poetii bisericești, despre teologia cuprinsă în cântările ritului, cât ar fi de interesant și folositor. Refacerea cultului a împrospătat viața religioasă la protestanți, a inviat biserică engleză cu liturgiile ei alcătuite în consonanță cu caracterul poporului, cu cultura lui artistică și religioasă. Sufletul omenesc pretinde să i se interpreze adevarurile și aspirațiile religioase în forme croite pe măsura sa, pentru că să poată fi efective. În rugăciune, ca și în predică, rolul important îl are personalitatea preotului. El nu e o candelă izolată. Dai foc unei bucăți de lemn: arde. Si alta de asemenea. Pui lemne la olaltă ard cu bobote, cu flacără, răspândesc căldură și lumină. Așa e preotul într-o parohie. Predica nu e numai de pe amvon. A predică înseamnă a descoperi viața ne-eshaurabilă a lui Hristos la 1, 2, 100 de persoane. Isus Hristos a predicat și la mii de oameni, dar s'a mulțumit și când a avut numai pe femeia samarineancă.

Adevărurile religioase în cărți sunt schilave, în sisteme științifice sunt schelete, în personalitatea preotului sunt viață. Adevărurile morale pot deveni personale, cele psihice și științifice nu. Număr, greutate, dimensiune, nu au legătură cu simțăminte personale ale preotului sau ascultătorilor, — însă nădejde, frică, bucurie, credință etc. — da. Cuvântul lui Dumnezeu în carte e literă moartă, e hârtie, cerneală; în predică devine ceeace a fost, când s'a rostit.

Definiția predicei: Arta de a înălța ascultătorii într-o stare sufletească superioară.

O întrebare, care se punea serios în

discuție pe acea vreme era: predica să fie sistematică, sau o alocuție ocazională, să fie cetită sau rostită liber. Lungimea predicei, atârnă dela subiect; iar în privința rostirei sau citirei predicei regula elementară e: Cea cetită trebuie să fie clară, fără repetiții, fără intercalări de prisos, iar cea rostită liber, trebuie să elucideze orice afirmație. Că trebuie studiu temeinic, e natural. Si mult trebuie să te mire împrejurarea că atâtia preoți din generația tineră în năzuință de a deveni preoți de frunte, au abandonat câmpul larg al teologiei și au studiat drepturile, filosofia, agricultura, contabilitatea și nici un specialist în vreun studiu teologic-pastoral. Dacă cei buni abandonează teologia, de unde să așteptăm curent sănătos de progres? Voi continua.

Ir. Scorobet.

O hotărâre

a congresului profesorilor și profesoarelor dela școlile superioare, secundare și speciale de din-coace de Munți.

În ședința de Marți, 8/21 Ianuarie, a congresului profesorilor și profesoarelor din Transilvania, Banat și părțile ungurene, locuite de Români, s'a făcut propunerea de mai jos, care s'a primit cu unanimitate, având și executată întocmai. O aducem la cunoștința intelectualilor noștri dela sate și dela orașe, cu rugarea, să ia de cu vreme măsurile de lipsă, ca hotărârea congresului să se indeplinească, după împrejurările locale. Despre cele îndeplinite să se raporteze la timpul său, biroului «Asociației» (Sibiu, Strada Șaguna, 6).

«Spre a întări în conștiința fiecărui Român convingerea despre însemnatatea mărețului act al unității naționale, propun, ca în săptămânilor viitoare membrii corpuri profesorale dela toate școalele noastre superioare, secundare și speciale să întocmească căte un ciclu de conferențe publice asupra următoarelor subiecte și asupra altora de aceeaș natură:

1. Pământul românesc și locuitorii lui.
2. Incepaturile neamului românesc,

vijeliile, prin care a trecut neamul nos și încercările de întregire a neamului.

3. Cum s'a făcut unitatea națională.

4. Însemnatatea și foloasele unității neamului.

5. Probleme pentru viitor în România întregită.

6. Bărbații, cari au pregătit și contribuit mai mult la unitatea neamului.

Intru cât se poate, conferențele va fi însoțite de cântări, lecturi și declarații de poezii patriotice, precum și de proiecții luminoase.

Aceleași subiecte se vor trata în mod popular și ușor de înțeles în comunele din jurul centrului, în care se află școala, cadrele despărțimentelor și agenturile «Asociației».

In timpul proxim se vor da, ca teile libere din Limba română pentru elevii din clasele superioare, materii din ciclul amintit mai sus, iar elevii și elevele din clasele inferioare vor memoriza, recita și cânta bucăți literare de cuprins național și patriotic.

Conferențele și prelegerile poporului se vor ține din partea profesorilor și profesoarelor, se vor trimite la adresa «Asociației», și cele mai bune dintre ele se vor tipări pe cheltuiala acestei însotiri culturale, sau într'un volum, sau în băuri separate.

Cu deosebită solemnitate se va sărbători ziua de 24 Ianuarie v., ziua unirii Principatelor, începutul și temelia unității naționale. În această zi se vor ține, pentru mari și pentru mici, la orașe și la sat, prelegeri comemorative, însoțite de lecturi, declamații și cântări».

Sibiu, 8/21 Ianuarie 1918.

A. Bârseanu.

Majestatea Sa Regina Maria, către profesorii ardeleni

La omagiile de recunoștință și de votament ale profesorilor ardeleni, întruniti în congres în Sibiu, exprimate prin dl general Traian Moșoiu, Ma-

FOIȘOARA

Profesorii universitari către români

— Scurtă privire asupra trecutului —

In preajma înfăptuirii unității naționale, Asociația profesorilor universitari din regatul român s'a adresat către romani de pretutindeni, făcând o scurtă privire asupra trecutului neamului nostru, pentru a arăta mai bine calea de urmat în viitor.

In acest cuvânt, semnat de Comitetul Asociației profesorilor universitari, în frunte cu președintele Ion Athanasiu și vicepreședintii A. C. Cuza și Dr. G. Proca, se spun următoarele:

Ziua înfăptuirii unității naostre naționale înseamnă încheerea primei vârste de 17 secole și mai bine a neamului românesc. Caracteristica acestei vârste este, în puține cuvinte: diviziune, apăsare, umilire, ignoranță, răbdare.

Eată ce i-au adus numeroasele încălcări ale popoarelor barbare în timp de 1700 de ani!

Rând pe rând s'a năpustit asupra noastră:

Goții, în veacul III,

Hunii și Avari, în veacul IV,

Slavii, Bulgarii, în veacul V, VI, și VII,

Unguri, în veacul IX,

Pecenegii, în veacul X,
Cumanii, în veacul XI,
Tatarii, în veacul XIII și XIV,
Turci, în veacul XV și XVI.

Grea a fost lupta contra lor. Ei cu puterea brută, cu violenia, cu prigonirea; noi cu dreptatea sfântă a cauzei noastre, cu respectul adevărului, al cinstei, al umanității...

Acum, înainte de a păsi pragul celei de a doua vârstă a neamului nostru întregit, să facem o scurtă privire asupra trecutului său:

1. Ne produc groază, dar și mândrie, cele mai mult de 52 răsboi, pe care au trebuit să le poarte Principatele Moldovei și Munteniei dela înființarea lor (1300—1350) contra numerelor vrăjmași, cari le pândea de toate părțile ca să le cucerească. (Cele mai numeroase din aceste răsboi s'a dat împotriva turcilor și ungurilor).

Ne gândim cu groază la uneltilor de învățire între Moldova și Muntenia, țesute de dușmanii neamului, și la frământările în interiorul lor, produse de intrigile din afară...

Ne produc groază cei mai bine de 464 de ani de suzeranitate turcească, grea și umiliatoare asupra Principatelor; — ear epoca fanariotilor de 105 ani reprezentă cu siguranță una din cele mai negre pagini în istoria noastră națională. Patru secole și jumătate de întuneric

pe terenul cultural, de biruri asupra locuitorilor moldoveni și munteni, de speculă sălbatică muncii lor, de jaful avutului, de profanarea cimitirilor, de necinstirea familiei lor.

Toate acestea au fost îndurate cu bărbie de munteni și moldoveni, căci ei n'au putut un singur moment convingerea, că dreptatea va sfârși prin a învinge. Si ea a învins 1859 și 1877.

2. Voi, frați transilvăneni, duceți de mărturie de zece veacuri o luptă uriașă contra maghiarilor, cari nu s'a dat îndărăt dela nici un mijloc pentru a vă desființa ca națiune.

Care înimă românească nu se revoltă la tinea constituției dela 1570 (Approbatae et Constitutio Pilatae Constitutiones), unde se spune, că: «Năștinea română n'are nici un drept politic, este străină și prin religia ei, și este îngăduințată numai vremelnici, atât timp cât va binevoi principalele și stăpânirea!»

Ce atacuri înversunate în contra religiei noastre! Căci ei și-au dat seamă de puterea, care o dă credința strămoșească în lupta împotriva desnaționalizării. Inchiziții (1299), încercări convertire la calvinism și catolicism, toate acestea numai pentru a vă despărți prin religie români din principate. Si când, ascultând propria misiunile care vi s'a făcut în 1697, o parte din biserici voastre ortodoxe a consumit să

a Regina Maria a binevoit a răspunde
rin următoarea telegramă:

*nos-lui gen. Moșoiu, Com. trupelor din Transilvania
Din Palatul regal, București, 23 Ianuarie.*

*Cu mare bucurie am primit ură-
unile, pe care mi le-ați transmis din
arteia Corpului didactic secundar de
este munți, adunat în Congres la Si-
tu, și Vă rog, să arătați tuturor viile
pele mulțumiri pentru sentimentele
si de dragoste si devotament, de care
ant insuflați față de Tron. — Mari
ant meritele profesorimii ardeleni,
are mâna in mâna cu preoțimea, in
mprejurările cele mai grele și apăsa-
e poare, sprijinindu-se numai pe dragoa-
tea și jertfele materiale ale poporului,
muncit vitejește pentru răspândirea
nvățământului in limba națională, ti-
le lănd pururi aprinsă făclia credinții
la, n viitorul neamului românesc. — Acum,
uriband ceasul unirii și al libertății a
sunat, sunt sigură, că lăminătorii po-
porului român de peste Munți își vor
la intreaga măsură a devotamentului
or pentru cultura națională și pentru
una îndrumare a tinerimii".*

MARIA.

Deschiderea congresului profesorilor

Duminecă, la orele 12 participanții congresului au luat masa comună la restaurantul «Unicum». S'a constatat imediat că bănătenii n'au putut participa, fiind împedeați de sărbi. D-l Precup dela Blaj a salutat pe cei doi reprezentanți ai corpului didactic de peste munți, d-nii Mărculescu și Bulat dela Râmnicu-Vâlcea

A răspuns d-l Mărculescu, exprimându-și admirația față de devotamentul și dragostea pe care profesorii ardeleni au dovedit-o față de scoală; a constatat cu durere, că corpul didactic n'de peste munți nu e la aceeași înălțime a che-

D-l Bălan a salutat în numele sibienilor pe participanții congresului, iar d-l Percea dela Brașov a mulțumit comitetului aranjator, îndeosebi d-lui Oprean, care s'a îngrijit de încărtare.

Corpul profesoral s'a îndreptat apoi spre muzeul Asociației, unde s'a ținut prima ședință. Asistă un public numeros.

La ora 3 apare d-l ministru Vasilie Goldiș, iar d-l Precup deschide congresul cu o frumoasă cuvântare, în care face istoricul mișcărilor de organizare ale corpului profesoral de dincoace.

unirea cu cea romano-catolică, care n'a fost mirare și revolta voastră văzând cursa ce vi s'a întins, căci ei n'au îndeplinit aproape nici una din făgăduelile ce v'au dat! Dar noua eparchie greco-catolică dela Haidu-Dorog, unde serviciul religios trebuie să facă în ungurește, ce eră decât un alt atentat contra națiunii române!

Ce asalturi desperate în contra școalelor voastre cu scopul de a substitui începutul cu începutul limbă, literatura și istoria maghiară, limbii, literaturii și istoriei române; căci ei cunosc valoarea acestor arme de apărare în lupta dintre naționalități. Toate legile școlare, ungurești (1879, 1891, 1907 etc) n'au făcut decât să suprime și puținele concesiuni cuprinse în legea naționalităților dela 1867... Dar înciderea atât școale române, pe care voi le întrețineți cu banii voștri; deși, plătind toate dările către statul ungur, aveați dreptul să-i cereți să facă și el sacrificii pentru școala voastră!

Cată umilință n'ati indurat voi din partea magistraților și diferiților slujbași unguri, cari în propria voastră țară, au impus limba ungurească în judecătorii și celelalte autorități!..

Câte persecuții n'au indurat fruntașii voștri... Prigonirea și moarte în exil a episcopului Micu, pentru memoriile care le-a prezentat împăratului Carol VI. (1733) și împăratului Maria Tereza (1754). Prigonirea celor 19 mii de ro-

Mărit congres, — a început d-sa, — apelul lansat de noi a fost întâmpinat cu căldură, ceea ce se vede din numărul frumos al participanților. Constat cu bucurie că în noi zvâcnește acelaș dor de a ne asocia și de a ne organiza. Trebuie să mulțumim lui Dumnezeu, că nouă ne-a hărăzit norocul de a deschide cel dintâi congres al profesorilor români și de a saluta în mijlocul nostru pe cel dintâi ministru român. De fapt Făt Frumos din lacrimi a devenit realitate.

Incercați de organizare s-au ivit multe în sinul corpului profesoral român, dar mici desbinări de ordin confesional în totdeauna n'au zădărnicit planurile. Datorim eternă recunoștință profesorilor ca Glodar și Meșotă, cari au sulevat ideia unei organizări a corpului didactic. În sfârșit n'ia reușit la 1914 să ne organizăm în cadrele Asociației, în 5 secții. A venit însă înfricoșatul răsboi mondial și orice activitate rodnică a fost ce neputință. Azi nu se poate constata, ce rezultat ar fi adus înjgebarea noastră.

Currentul răsboi a secerat multe victime din rândurile noastre. Am pierdut pe Dr. Alex. Bogdan, Micula, Dionisie Nistor dela Brașov, pe Francisc Deac dela Gherla și pe Avram Sădeanu dela Arad (întreg congresul se ridică în semn de pietate). La 28 August 1916 România a declarat răsboi monarhiei Austro-Ungare și furia turanică s'a deslăgnuit cu înversu-ri asupra noastră. Dumnezeu a voit însă altfel. Ziua de 1 Decembrie 1918 n'ia adus înviere.

Profesorii români au păstrat focul viu al iubirii de neam în clasa noastră intelectuală; conștiința noastră națională e opera lor și se poate afirma, că ei sunt precursorii unirii noastre. Profesorii nu mai pot fi deci socotiti drept o cantitate neglijabilă, căci marele bărbat de stat Dimitrie Sturdza a zis, că profesoratul e un mare apostolat, pentru că în mâinile profesorului e soarta neamului.

Vrem să fim un organism puternic, care să crească oameni de muncă și de caracter. Profesorii români de dincoace de Carpați nu vreau să fie aserviți politicei militante. Probleme grele așteaptă rezolvare și cerem să ni se dea putință să le rezolvim. Simțim o deosebită bucurie, că șeful resortului instrucției e Dl Vasile Goldiș, care și d-sa a fost profesor, care cunoaște năcăzurile vieții noastre și avem firma convingere, că interesele noastre vor găsi la dânsul o justă apreciere. Vă mulțumesc pentru încrederea acordată și-mi depun mandatul. (Apl.)

Dl Andrei Bârseanu e aclamat imediat președintele congresului și rostește următoarele cuvinte: Vă mulțumesc din toată inima pentru cunoarea cu care mă încredințați. În adunarea căilor români văd o manifestare a vieții românești și primăvara neamului nostru. În urma desrobirii noastre politice și unirii noastre cu România se deschide un nou câmp de muncă.

mâni, cari au înmânat petiții individuale împăratului Iosif II, (1782). Prigonire contra semnatarilor suplicei colective din 1791 (*Supplex libellus Valachorum Transsylvaniae*). Prigonire contra semnatarilor memorandelor dela 1865 și 1894. Procese (de presă) 175 cu 446 condamnări de români în timp numai de 17 ani (1896—1913) pentru că prin grai și în scris și-au apărat naționalitatea!

3. Voi, frați *bucovineni*, cari la 1775 ați fost răpiți de lacoma Austrie, ați dus de 143 de ani povara unei stăpâniri, în care violența și violența și au dat mâna în atentatul îndreptat contra voastră.

Vă s'au redus drepturile cetățenești, vi s'a impus limba nemțescă în justiția și administrația voastră, s'au îngreutat condițiile de funcționare a școalelor și bisericilor voastre.

Dar ceea ce a amenințat mai mult naționalitatea voastră, a fost încurajarea perfidă a pătrunderii elementelor străine printre voi, ca început cu începutul să vă ia locul!

4. Voi, frați *basarabeni*, pe cari v'au smuls Rusia țaristă din Patria-Mamă la 1812 și 1878, ați suportat cu resesiunea cea mai autocrată stăpânire timp de mai mult de 100 de ani. Ne dăm seamă că a fost de aspirație această stăpânire, după mișcările revoluționare, pe care ea le-a provocat chiar la ruși. Având și ei aceeași reli-

Toate tagmele au văzut necesitatea organizării și profesorii nu puteau să lipsească.

Învățământul e mijlocul cel mai puternic pentru crearea viitorului nostru și profesorii dându-și seama că în școalele secundare se pregătește elementul intelectual, au pornit o mișcare.

(Va urma.)

Congres de socialisti

Duminecă, în 19 I. c., la ora 9 înainte de amiază, s'a întinut în sala magistratului sibian congresul partidului social-democrat român din Ardeal și Bănat.

Au fost de față 120 delegați, între cari, pe lângă toate piedecile puse bănătenilor din partea armatei sarbători, au isbutit să se prezinte și delegați din Bănat.

A luat mai întâi cuvântul tovarășul *Flueraș*, care își arăta bucuria, că marea răsboi al popoarelor s'a terminat cu desrobirea neamului românesc. Datoria noastră este astăzi să cerem mijloacele potrivite pentru a îmbunătăți soartea muncitorilor dela orașe și a țăranimii.

In numele socialistilor germani și maghiari din Sibiu, salută congresul tovarășul *Baumann*.

Mai vorbesc: *Moga*, care raportează despre situația materială a partidului; se constată că sococelele sănt purtate în bună rânduială; *Grădinaru* cere ca partidul socialist să nu fie reprezentat în Consiliul Dirigent. Ii răspunde *Jumanca*: Facem parte din Consiliu, nu ca să ocupăm posturi, ci ca muncitorii să-si aibă apătorii trebuincioși și acolo. *Boncuța* aprobă intrarea în Consiliul dirigent a tovarășilor *Jumanca* și *Flueraș*. Partid socialist puternic se poate înființa mai ales dacă săntem uniți la un loc, și nu împrăștiați.

Şeful resortului de justiție, Dr. Aurel *Lazar*, arată că toți fruntașii neamului nostru lucrează pentru înaintarea poporului. Datoria noastră este să înălțăm întâi clădirea, și numai după aceea să intocmim interiorul ei.

Tot în ședința aceasta, în care au mai luat cuvântul *Pleșa* din Crișior, *Ciora* din Roșia, *Pop* din Petroșeni, și a. s., s'au citit telegrame de aderență din Timișoara, Blaj, Cluj, Budapesta, Comlăuș și a. s.

Pentru ședința din ziua următoare, Luni, s'au pus la desbatere statutele partidului socialist din Ardeal și Bănat.

Raportor este *Iosif Receanu*, care zice că programul partidului nu este altul, decât al tuturor partidelor sociale de pretutindeni.

După o discuție mai lungă se alege o comisiune de 30 membri pentru a studia chestiunea.

gie ca și noi, au putut mai lesne pune în aplicare planul lor de desnaționalizare prin introducerea limbii rusești mai întâi în biserici și apoi în școale.

De aceea se găsesc astăzi români de origine, dar rusificați ca limbă și ca simțire printre cei cari au trecut prin școalele rusești; și aceasta ne-a întristat mult. Din fericire numărul lor este foarte mic față de marea massă a poporului basarabean, care a rămas român în toată firea și simțirea lui.

La voi s'a mai întrebuit să sistemul dislocărilor cu forță, sau prin ademenire și înlocuirea celor plecați prin ruși sau prin germani.

Frați de ai noștri se găsesc în ținuturi deosebite ale Siberiei și ale Caucazului, Auzim că mulți se înapoează la pământul lor strămoșesc, și aceasta ne umple inima de bucurie.

Frați români de pretutindeni! Toate acestea suferințe ale voastre și multe altele, noi ceștea din România liberă le-am știut și le-am simțit împreună cu voi, precum ați simțit și voi, frați transilvăneni, basarabeni și bucovineni, suferințele noastre din Moldova și Muntenia până la independență.

Toate prigonirile, toate ademenirile, toate încercările dușmanilor de a rupe comunitatea noastră sufletească au rămas zădarnice. Ea se

Să vorbit și despre afacerea *organizațiilor economice*.

Cu raport la situația politică, Congresul a votat următoarele:

Congresul partidului social-democrat din Ardeal și Bănat, ținut în 19 și 20 Ianuarie 1919 în Sibiu, declară că în urma înfăptuirii *unității naționale*, consideră de cel mai apropiat și mai important fel al său lupta pentru desăvârșita democratizare a țării, pentru restabilirea cât mai grabnică a sistemului constituțional și pentru înfăptuirea reformei electorale și a reformei agrare drepte și radicale. Pretinde respectarea cea mai strictă a tuturor postulatelor cuprinse în rezoluția dela Alba-Iulia, și în special ține a declară, că reclamă cea mai desăvârșită libertate și autonomie națională pe seama tuturor națiunilor străine de pe teritorul României-Mari.

Români din Macedonia

— Un fost ministru despre Macedo-români —

Dl I. Grădiștean, fost ministru și actual președinte al Societății Macedo-române din București, a făcut unui ziarist din capitală următoarele declarații:

Situația aromânilor depinde de așezarea viitoare din peninsula balcanică. Până acum nu se poate arăta cu precizie care va fi această așezare.

Mai ales asupra *Albaniei* domnește încă un mare necunoscut, atât în ce privește *granițele* acestui stat, cât și în ce privește sfera de influență în care va fi cuprinsă el. E probabil însă că sub o formă sau alta vă rămânea un *stat albanez*, care după unele semne va fi cuprins în sfera de influență a Italiei.

Se înțelege că interesul aromânilor ar fi ca statul albanez să fie cât mai mare pentru a putea cuprinde cât mai mulți aromâni; căci în nici un alt stat din peninsula balcanică ei nu s-ar putea desvoltă mai liber și năr obțineă un maximum de drepturi naționale, ca dela albanezi.

Aromâni, prin Societatea Macedo-Română din România, întocmesc un *memoriu* care, după ce va fi aprobat de organele societății, se va înmâna atât guvernului român, cât și reprezentanților conferenței de pace.

Prin acest memoriu, care este în lucru, probabil că aromâni vor cere ca pe lângă menținerea drepturilor ce li s-au recunoscut de Serbia, Grecia, Bulgaria la 1913, să li se mai asigure și o *autonomie comunală națională*, în comunele locuite în majoritate de ei. În plus, trebuie ca toate aceste drepturi să le fie serios garantate, în practică, de oarece experiența a dovedit că unele state balcanice dela început nu au respectat angajamentele luate la București.

Cu raport la Albania, în special aromâni

vor cere ca diferitele lor grupuri ce ar fi cuprinse în acest stat să constituie *cantoane*, bucurându-se față de statul albanez de o autonomie asemănătoare cu aceea, pe care o avea până acum Croația față de statul ungur.

Funcționari români și neromâni

— Date instructive —

I

In preajma preluării administrației prin consiliul dirigent, cred a face bun serviciu când în cele următoare dău, pe temeiul cîselor, o icoană fidelă a situației, în care ne aflăm noi români față de foștii noștri asupratori.

Maghiarii au știut să introducă o administrație mășteșugită și să ne împisțreze cu o armată întreagă de funcționari străini de neamul nostru. Puțini, foarte puțini români au putut ajunge la administrație; dar și aceștia, cu toate pregătirile lor superioare colegilor străini, numai în posturi de a două mâna și nici unul în posturi conduceatoare.

Românul în administrație a trebuit să muncească din greu, ear colegii nostri străini încassau recunoștința din partea superiorilor. Pe deasupra, am fost și spionați: multe ar putea istorisi dosarele cabinetului negru.

Cei mai mulți din noi, cari săntem la administrația superioară, muncind din greu și duând în spate pe colegii nostri de alt neam, ne aflăm azi cu sănătatea sdruncinată și fără avere materială...

Noi, funcționari români, până aci am adus numai jertfe pentru poporul nostru și credem a fi în drept aștepta, că acum când a răsărit și pentru noi soarele libertății și dreptății, să fim băgați în seamă din partea Consiliului dirigent conform capabilității și jertelor noastre.

In comitatul *Albei Inferioare*, care constă din centrul cu 8 prețuri și 4 orașe, aflăm dintre 127 funcționari comitateni 1 zi un singur președinte și 1 practicant administrativ de origine română, apoi 25 notari comunală. Sunt deci cu pregătire academică 35 maghiari și jidani, față de 2 români, și 41 de notari comunală și cercuială străini de neamul nostru, față de 25 notari de origine română.

Mai aflăm 24 ofițeri și cancelari pe la diferențele centre toti străini. Observ, că în numărul acesta nu sunt luati diurnișii, cari încă sunt cel puțin vre-o 30, și cari încă sunt luati la fondul de pensie.

Să vedem acum, care e situația în cele 4 orașe de pe teritoriul comitatului Alba-Inferioară cu totul românesc:

In *Alba-Iulia* din 24 funcționari: se află un singur român ca oficial de dare.

In *Abrud* dintre 16 funcționari 1 senator și 1 controlor de cassă.

Cântec din răsboi

— Colecția Bocă —

Foaie verde de cicoare,
Toată lumea-i în picioare
Toată lumea i încleștată
Intr'o luptă încruntată.
Curge sânge închegat
Pentru bătrânu 'mpărat.
Dar ne vine mare jele,
Că pe lume s multe rele:
Rele 'n lume căte-or fi,
Nu le putem povestii.
Cine-mi poate spune mie,
Cătă jale i pe pustie,
Cătă voinici îs varsă sânge,
Cătă mame vor mai plângere?
Mamele or mai încetă,
Că li-i scurtă viață.
Dar nevestele-s cu dor,
Plâng cu copilașii lor;
Oftea ză neîncetă
Pentru tata 'ndepărta,
Depărta de căsnicie,
Dumnezeu Sfântul să-l ție,
Că i-a lăsat tinerei,
Drăgălași și măruntei,
De te ia mila de ei.

Vasile Antimie,
din Frâtaușul vechi rgt. de inf. 15.

In *Aiud* între 17 funcționari nu e nici un român.

In fine în Ocaș Sibiului dintre 17 funcționari: 1 senator și 1 oficial de dare română.

Deci dintre 74 funcționari abia 5 sunt români.

In comitatul *Hunedorii*, care constă din centrul cu 10 prețuri și orașele Deva, Hațeg, Orăștie și Hunedoara aflăm următoarea situație:

Dintre 79 funcționari cu pregătire academică aflăm 1 asesor la sedria orfanală, 1 prim-președinte și 1 președinte română.

Dintre 26 ofițeri: 3 români, și dintre 99 notari comunală și cercuială 26 români. Deci din totalitatea funcționarilor dela comitat de 204 sunt români 32.

Trecând la orașele de pe teritorul acestui comitat aflăm:

In *Deva* 21 străini și 1 oficial român, în *Hațeg* 18 străini și un senator român, în *Orăștie* 18 străini, 4 români, și în *Hunedoara* 10 străini, 6 români; adeca, toți acești români în funcții inferioare; sunt deci în aceste orașe față de 72 funcționari străini 12 de origine română. Voi continua cu celelalte comitate, în cari proporția e și mai mare, ca să se convingă concețătenii maghiari, că ei au făcut de minciună proverbul lor că: Extra Hungariam non est vita, și est vita, non est ita.

In comitatul *Turda-Arieș* aflăm o situație și mai tristă.

Din totalitatea locuitorilor de 174.375 sunt români 125.668, și cu toate că acest comitat este românesc, aflăm un număr disparent de funcționari români, și aceștia numai ca notari comunală sau cercuială și nici un român la administrația superioară. Eată tabloul: Comitatul constă din centrul, din 6 prețuri și orașul Turda.

In centrul sunt aplicati 26 funcționari, din cari 15 cu pregătire academică și 11 cu pregătire inferioară, — toți maghiari, și nici un român.

In cercul *Jara-de-jos* 5 funcționari centrali din aceștia 4 cu pregătire academică, 1 cu mai mică și 6 notari comunală. Român nici unul.

In cercul *Ludoșul* de pe Murăș dintre 4 cu pregătire academică 1 cu pregătire inferioară român.

In *Câmpeni* sunt aplicati 4 cu pregătire inferioră și 5 notari comunală, dintre cari abia 1 notar român.

In cercul *Turda*: 5 funcționari superiori, 2 inferiori și 12 notari comunală, dintre cari 3 notari români.

In cercul *Trăscăului*: 4 funcționari superiori, 1 inferior și 6 notari comunală, dintre cari 1 notar român.

In orașul *Turda* sunt 10 funcționari cu studii academică și 24 cu pregătire inferioră, toți străini de neamul nostru.

Făcând bilanțul acestui comitat, aflăm din 93 funcționari din centre și oraș nici un român, dintre 48 notari comunală abia 6 români.

Comitatul *Clujului* ne prezintă următoarea icoană: Din totalitatea locuitorilor în număr de 225.879 sunt români 153.717.

In funcțiile administrative sunt aplicati: în centrul 19 cu pregătire academică și 15 cu studii inferioare, dintre cari nici un român.

In cercurile pretoriale și anume: în președinte *Banfi-Hunedoara* 3 cu pregătire academică, 5 cu inferioară, și 14 notari comunală, dintre cari abia 1 român ca notar comunal.

In președinte *Giula*: 4 cu academie, 2 cu inferioară și 7 notari comunală. Nici un român.

In al *Almașului*: 4 cu academie 2 cu inferioară și 10 notari comunală, 1 singur român ca notar comunal.

In cercul *Clujului*: 4 cu academie 2 cu pregătire inferioară și 18 notari comunală. Nici un român.

In cercul *Ormenișul-de-câmpie*: 2 cu pregătire academică și 2 cu inferioară și 5 notari comunală. Români nici unul.

In cercul *Mociului*: 3 cu academie, 2 fără, și 8 notari comunală, între cari 1 notar comunal român.

In cercul *Nadășului*: 3 cu academie, 2 cu

pregătire inferioară și 6 notari comunali. Români nici unul.

In *Sărmașul-mare*: 3 pregătire academică, 2 cu pregătire inferioară și 10 notari comunali, dintre cari 1 notar communal român.

In cercul *Teaca*: 3 cu pregătire academică, 2 cu pregătire inferioara și 10 notari comunali, dintre cari 1 notar communal român.

In orașul *Cojocna* 6 cu studii academice și 9 cu studii inferioare, dintre caii nici un român.

In total sănt aplicați la acest comitat 99 funcționari, in centre, dintre cari 54 cu studii academice, 45 fără, și 78 notari comunali. Din totalitatea acestora sănt *numai 4 notari* comunali de neamul nostru!

Ioan Henteș.

Pentru Orfelinat

Am incassat și primit cu mulțumită:

1. Dela șeful armatei și siguranței publice 940 lei.

2. Dela parohul nostru din Ighiul Petru Circo, o colectă dela cununia țăranilor Vasile Marcu și Victoria Florescu din Ighiul 231 cor.

3. Dela Dr. Vlad, medic în Poiana, ca răscumpărare a anunțurilor de cununie 20 cor.

4. Dela Nicolae Mureșan, măestru măcelar, dar benevol 50 cor.

Tuturor li se exprimă mulțumită.

Cassa arhidiecezană.

Manifestul sașilor

Considerăm ca un act de cea mai mare însemnatate pentru siguranța și viitorul stăpânirii noastre în Ardeal declarația, făcută la Mediaș, în ziua de 8 Ianuar stil nou, de cele două asociații, care reprezentă pe sașii din Ardeal.

Ea începe constând că în țara unde ei au rost național vechi de opt veacuri, «evenimentele mondiale au creat situații nouă». Adaugă că Ardealul și părțile anexe formează «teritoriile naționale bine determinate prin împrejurări etnografice» și că români sănt «poporul cel mai numeros al Transilvaniei și al Tinuturilor locuite de români, în care se găsesc și elemente maghiare». Recunosc deci ca îndrăuită hotărârea dela Alba-Iulia și decretul-lege următor dat de regale Ferdinand, acte istorice care decurg din «drepturile naționale ale poporului român la unirea sa și la întemeierea Statului său», «aduc la îndeplinire un vechi ideal» și fac parte din desfășurarea firească a istoriei lumii.

Așa fiind «noi, poporul săesc din Transilvania, declarăm alipirea noastră la regatul României și adresăm poporului român salutul nostru frățesc și urările noastre de bine pentru îndeplinirea idealurilor sale naționale»...

Indemnând și pe celelalte neamuri ardeleni la o asemenea decisiune, «poporul săesc, conștient de însemnatatea hotărârilor sale, se privește de acum înainte ca săcând parte din Regatul român, iar pe fiii și fiicele sale ca cetățeni români. Roagă deci pe Dumnezeu ca acest pas plin de răspundere, pe care privește de datoria sa a-l face, să fie spre bine și să fie însotit de binecuvântarea sa».

Hotărârea aceasta, așa de prudent și de frumos redactată, vine la vremea sa, și ea corespunde, nu numai dorințelor noastre, — cariori cât am fi suferit din partea slehetei prusiene în timpul răsboiului, știm deosebită între dânsa și între poporul german însuși, iar mai ales între ucenicii lui Frederic-cel Mare și ai lui Bismarck și între vechile elemente de emigrare în Orient, de origine alsaciană, și având mai mult sânge celtic și romanic, cum constată, într-o carte din 1908, șeful lor Lutz Korodi, cari sănt sașii, — ci și interesului, probat în cursul secolelor, al acestora însuși.

Dacă sașii s'au putut menține contra fiilor și contra unor oameni asemenea cu ele, pecenegii și cumanii, frați buni întru turcie ai maghiarilor de azi, o datorește elementului românesc aflat acolo, de la care au luat cunoșterea țării și mijloacele îndătinate de a-și supune natura.

Dacă orașele săsești, formate din nesigurile sate primitive, au ajuns la puternica organizație economică pe care o știm, ele o datorește românilor de dîncoace, cari, organizând Domniile Moldovei și Tării-Românești, îndată după sosirea lor și — o recunoaștem — în parte din cauza sosirii lor, li-au deschis căile de comerț spre Dunăre și Marea Neagră.

Astfel sașii au fost un complement politic, cultural și economic al nației noastre. Și ei pot să fie aceasta și azi.

Pentru ungurii cei vechi au fost o unealtă și apoi o piedecă. Pentru ungurii cei noi un obiect de antipatie și de temere continuă.

A desface pe sași de Ungaria, înseamnă a-i reda misiunii lor istorice.

Și-mi pare bine că o recunosc, — gata să reînceapă cu noi o colaborație aproape milenară.

(N. R.)

N. Iorga.

Dela sate

— O primire binemeritată —

Câte unul sau în grupe se întorc ceice au trebuit să se refugiez dinaintea furiei teutono-maghiare, ca rândunelele dinainte crivățului geros al iernii.

Dar precum primăvara, copiii la vederea primelor rândunele chiuie de veselie, aşa și acum, când refugiații se întorc la căminurile părăsite, se petrec scene înduioșetoare.

Adevărate sărbători sănt mai ales întoarcerea preoților în comunele lor.

O astfel de sărbătoare a fost pentru români din Codlea (Județul Brașov) întoarcerea acasă a veneratului lor paroh, Iosif Comanescu, despre care voesc a vă raporta.

Vestea sosirii sale în comuna vecină la fiul său preot cu acelaș nume se lăzi ca o undă de sunet ceresc. Administratorul parohial aduce la cunoștința sfatului național român sosirea bătrânlui preot și îndată se și încep pregătirile de primire.

A doua zi o trăsură trasă de patru cai suri, însoțita de vre-o patruzeci de călăreți împodobiți de sărbătoare aleargă în frunte cu epitropul N. Cârstea în comuna vecină, Ghimbav, pentru primirea preotului lor.

La vedereala lor, lacrimi de emoție și bucurie brăzdau fața bătrânlui preot, și mai mult prin semne și îmbrățișări, decât prin cuvinte își putu arăta simțăminte.

Cu drapelul tricolor în frunte, pleacă convoiul spre Codlea. La intrarea în comună fete, feciori, bărbați și femei îl întâmpină în nesfârșite urale de: Să trăească!

Convoiul își urma calea, căci primirea avea să se facă în piața română unde este și casa parohială. Spre mijlocul comunei o nouă surprindere. Sașii încă aflați de întoarcerea preotului român și-i ieșiră întră întâmpinare.

In fruntea convoiului se pune acum fanfara săsească și o altă mulțime de popor, sași și români, petrec convoiul mai departe spre casa parohială.

Piața dinaintea casei parohiale e tixită de lume. Prin o frumoasă poartă triunfală intră convoiul în piață: fanfara cântând, bărbații călăreți în frunte cu drapelul, apoi trăsurile, feciorii călăreți, corporațiunile săsești și în urmă mulțimea de popor.

Cei ce așteptau aici, la vedereala venerabilului preot eru în urale. Vorbește administratorul preotul George Fl. Preșmerek, apoi Inv. I. Pascu, tălmăcind dorul cu care a fost așteptat, iubirea cu care este întâmpinat și speranțele dulci pentru un viitor plin de nădejdi în România Mare. Lungi urale de: Trăiască România Mare!

Mișcat până la lacrimi răspunde bătrânlul preot, mulțămind pentru frumoasa primire și promițând, că va rămânea până la sfârșitul vieții sale aceea ce a fost, muncind cu puteri nouă pentru binele comun și pentru prosperarea parohiei sale.

Din partea comunei politice este binevenit de notarul communal, M. Bloos, iar din partea bisericii ev. lut. de d-l K. Königes. Părintele răspunde accentuând că și pe viitor va lucra pentru convețuirea în bună înțelegere între sași și români pe adevăratele principii democratice: dreptate și egalitate.

Șirul vorbirilor îl încheie părintele Iosif Comanescu cel tânăr, arătând însemnatatea momentului și a zilelor care le trăim: învierea neamului românesc și clădirea României Mari.

In aceeaș ordine pleacă apoi cortegiul la biserică, spre a aduce mulțumită Celui Preașnal pentru darul său. La serviciu divin sănt de față toți notabili din comună. In o nouă vorbire părintele Comanescu având Sf. Cruce și evangelia în mână, arată cum credința și principiile sfinte cuprinse în Evanghelie sănt puterea, care ne-a măntuit și care vor fi și în viitor temelia statului nostru național...

De astfel de primiri se învrednicește, preoții, cari au lucrat cu zel și drag pentru păstorii lor.

Fie aceasta îndemn spre lucru celor tineri, și măngăere și mulțumire celor bătrâni.

Codlea, în Ianuar 1919.

Ioan Pascu
învățător.

Consiliul dirigent român. — Sibiu. Resortul cultelor și instrucțiunii publice

Nr. 103/919

Comunicat

Spre a face cu puțință studenților români din Transilvania, Banat și Ungaria să-și continue studiile la universitatea română, ministerul de culte și instrucțiune publică din București a luat dispozițiile necesare pentru înființarea mai multor cantine și căminuri studențești, în care vor fi primiți și întreținuți gratuit

100	studienți	la facultatea de medicină
100	"	" drept și
150	"	" litere și științe.
Total 350	"	din Transilvania Banat și Ung.

Sânt poftiți deci toți studenții noștri, înscrise la universitățile din Cluj și Budapesta, ca intrucăt doresc să-și continue studiile la București — să comunice imediat și cel mai târziu până la 1 Februarie 1919 v. — resortului nostru de culte și instrucțiune publică din Sibiu date personale cu privire la locul și anul nașterii, studiile pregăitoare, numărul semestrelor și facultatea, la care sănt sau doresc să fie înscrise.

Toate ziarele sănt rugate să reproducă acest comunicat.

Sibiu, în 9 Ianuarie 1919.

Vasile Goldiș,
șeful resortului de culte și instrucțiune publică.

Feriți-vă de apostolii minciunii

— De un bun român —

III

(Fine)

Vă zicem apoi din toată țaria sufletelor noastre: Înlături cu mâinile voastre spurcate! Amar veți plăti ticăloșia voastră de a fi îndrăznit să vă atingeți de icoana sfântă a Reginei tuturor Românilor. Ea e o sfântă între sfinte, și nu e în țara românească înimă, care să nu adore pe acest cel mai bun și mai frumos înger al lui Dumnezeu, care pe vremea când Zepelinurile voastre și ale nemților împroșcau pe asupra Bucureștilor, nu s'a îndepărtat de răniții români, ci acolo a stat neclintită până în clipa căderii Bucureștilor, un înger de pază pentru toți ne-păstuiți, deși tot atunci murea prințisorul ei cel mai iubit, Mircea. Va veni ea vremea în curând, să putem căci cu toții paginile măestre ce le-a scris ea atunci în foaia «România», niște rânduri cari sănt tot atâtea lacrami-mărgăritare, plâns de îngerul cel alb al României, care e iubit și stimat aici de-o lume întreagă și numai voi, pînătenător, în ura voastră îndrăcită cutezați să aruncați cu noroi în icoana ei strălucitoare. Va veni ea vremea să cunoaștem cu toții cu din-dinsul faptele Regelui și reginei României și vom înțelege atunci, că această casă dominoare nu are nimic cu împăratul nemților, cum nu se împacă focul cu apa. Printii și prințesele României cu toții-s botezați în legea românească și membrii familiei regale n'au cunoscut un port mai frumos decât portul românesc, pe care-l poartă mereu și l-au făcut cunoscut lumii întregi. Iar bunul cap al acestei familii, glorioșul rege Ferdinand, a fost tot timpul răsboiului alături de ostașii lui, în groaznicul foc dela Mărășești și pretutindeni.

Tot el încă acum doi ani, înainte de a intra România în răsboi, a promis să împartă

Consiliul dirigent. Resortul finanțelor.

Nr. 118/1919 Pres.

(12) 1-3

Apel

Toți funcționari români cari au stat, sau stau și de prezent în serviciul central, sau al ofiților subordonate ministerului de finanțe din Ungaria și din Austria (fostele provincii de coroană a monarhiei habsburgice: Bucovina etc.) prin aceasta sănătă invitați să se anunțe că mai în grabă la resortul de finanțe al consiliului dirigent din Sibiu, fie în persoană fie în scris, pentru a fi trecuți în serviciul resortului de finanțe român.

Pentru orientare reflectanții sănătă încunoștiți, că toți anii de serviciu li se vor socoti și li se asigură cel puțin salarul acela, de care au beneficiat până acum.

Sibiu, la 14 Ianuarie 1919.

Dr. Aurel Vlad.

Nr. 338/1918 Of. prot.

(13) 1-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa I-a din Ciceu-Giurgești, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile, computate dela prima lui publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănătă cele fasonate în coala B. despre întregirea venitelor preoțești prin ajutor de stat.

Concurenții au a-și așterne rugările concursuale, instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, indicat mai sus, și a se prezenta în timpul regulamentar, pe lângă prealabilă încunoștințare a protopresbiterului subsemnat, în vre-o Dumineacă ori sărbătoare, la biserică parohială, spre a cânta, predica și a se face cunoscut credincioșilor.

Dej, la 12 Decembrie, 1918.

Oficiul protopresbiteral al tractului ort. rom. Des, în conțelegeră cu comitetul parohial competent.

Teodor Hermann
protopresbiter.

Nr. 421/1918.

(14) 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a Bacăinți, în tractul Geoagiului, prin aceasta se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sănătă cele fasonate în coala B. pentru congruă, cu restricția §-lui 26 din Regulamentul parohial.

Cerurile instruite conform normelor în vigoare să se înainteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar reflectanții să se prezinte în parohie — cu prealabilă stire a protopopului — spre a se face cunoscut poporului.

Geoagiu, la 20 Decembrie 1918.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Geoagiului, în conțelegeră cu comitetul parohial concernent.

Iean Popovici
protopop.

Publicație

Divizia 2 de vânători cumpără orce cantități de grâu, făină, păpușoi (cucuruz) fasole, mazăre, mălai, orz, ovăs și fân plăind costul lor imediat.

Prețul după învoială

Predarea se va face ori la Sibiu, ori la gara cea mai apropiată de locul unde se află productele.

Ofertele scrise sau vorbite se pot adresa la:

(323) 5-10

Comandantul Diviziei 2 de Vânători
în localul Școalei de Cadeți din Sibiu.

Nr. 418/1918.

(15) 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa II-a Raoului mare, protopresbiteral Geoagiului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănătă cele fasonate în coala B. pentru congruă, ameliorate prin concluzul comitetului dela 12 Decembrie n. 1918, cu restricția §-lui 26 din Regulamentul parohial.

Aspiranții cu drept de a concura la această parohie își vor înainta petițiunile cu documentele cerute la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, și sănătă datori a se prezenta înainte de alegere în biserică — cu prealabilă stire a protopopului — spre a celebra, a cânta, cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Geoagiu, la 20 Decembrie 1918.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Geoagiului în conțelegeră cu comitetul parohial consequent.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 653/1918 Prot.

(16) 1-3

Concurs

Parohia de clasa II. Rădbav, protopresbiteral Agnitei, declarându-se vacanță prin rezoluția Preaveneratului Consistor Arhidiecezan dela 1 Iulie 1918 Nr. 7446 B., pentru întregirea ei se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sănătă cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cerurile de concurs, înzestrare cu documentele necesare, să se înainteze subscrisului în terminul susindicate.

Concurenții, după prealabilă încuvintare a protopresbiterului, să se prezenteze în vre-o Dumineacă sau sărbătoare în biserică din parohie spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Agnita, la 16 Decembrie 1918.

In conțelegeră cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 413/1918.

(17) 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei prime de clasa I-a din Ibănești, protopresbiteral Reghinului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănătă cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor parohiale dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să se înainteze, în terminul deschis, rugările lor concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiteral, iar pentru a se face cunoscuți poporului se pot prezenta — numai după prealabilă încunoștințare a subsemnatului — în parohie spre a cânta, predica ori a celebra.

Reghin, la 18 Decembrie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Reghin în conțelegeră cu comitetul parohial.

Vasile Duma
protopresbiter.

Se găsesc de vânzare

Gazăuri de mătăsă, tulpane (Tüll) catifea, panglice și flori pentru haine de serat și costume de mascat, în mare assortiment, în Salonul de mode la R. Neuman, Sibiu, Strada Cisnădiei 16, în curte la stânga etajul I.

(18) 1-2

Publicație

Comuna bisericească din Gușteriță vine pe calea licitației publice 340 stânjini lemne de stejar și carpin loco-pădure. Licitația se va ține în ziua de 21 Ianuarie st. v. a. c. (3 Februarie st. n.) la 10 ore a. m. în localul școalei române din loc.

Prețul de strigare a 1-st. Cor. 150.
Vadiu 10 percente.

Condițiile de licitație se află la oficiul parohial, resp. epitropia parohială din loc.

Se atrage atenția interesaților că lemnele pădurei bisericești să aflu în deținere de drumul ce duce dela Sibiu spre Nocrich aproape un Klm. numai.

Oușteriță, la 9/22 Ianuarie 1919.

Comitetul parohial.

George Staneasă m. p., Iacob Moldovan m. p., v.-pres. comit. par. prim-epitrop.

Nou eveniment artistic

extra-ordinarul comic al Bucureștilor

Tălpășanu

care a fost adus cu mari sacrificii debutează în zilele de Vineri 11/24 și Sâmbătă în 12/25 Ianuarie 1919 în sala Apollo.

Dentistul Munteanu

și-a reînceput praxa 3-3

în Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 28.

⇒ Consultații dela orele 8-12, 2-5. ←

Scaunul orfanal orășenesc.

Nr. orf. 18/1919

2-2

Anunț de licitație

Miercuri în 29 Ianuarie n. 1919 la ora 9 înainte de amiază se ține la scaunul orfanal orășenesc (Strada Măcelarilor Nr. 4, etaj I, ușa 8) licitația casei Steiger din Strada Orezului 16 cu prețul de strigare de 60,000 coroane.

Condițiile de licitație se pot vedea în oficiu între ora 8 și 12.

Sibiu, 19 Ianuarie 1919.

Scaunul orfanal orășenesc.

Cumpăr

Cal de călărie.

Int. Major Niculescu

= Divizia II Vânatiori. = 4-5

(328) 4-10
Ernest Hajdu, zugrav artistic

de firme, decorator, pictor de biserici și polițior. — Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 31.

La «Librăria arhidiecezană» din Sibiu se află de vânzare

Brazde în ogorul lui Hristos

de

Dr. Ștefan Cioroianu.

Prețul unui exemplar **6 Coroane**, plus porto postal recomandat 1 Cor.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Despre caritatea creștinească.

Trei predici

de

Abatele Metodiu Zavoral.

Prețul: 30 fileri plus 10 fileri porto.

Se vinde pentru scopuri culturale-filantropice.

In editura «Librăriei arhidicezane» din Sibiu a apărut și se află de vânzare

Apostolul

care cuprinde

Faptele și epistolele Sfintilor Apostoli.

Tipărit în zilele Preainălătului Impărat și Rege Carol al IV-lea, cu binecuvântarea Înalte Preașințitului Domn Vasilie, Arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Mitropolit al Românilor de religiunea greco-orientală din Ungaria și Transilvania, consilier intim de stat al Maiestății Sale ces. și reg.

Prețul unui exemplar:

Legătură simplă **K 15-**, plus porto postal **K 3-**
Legătură imitație de piele **K 20-**, plus porto postal **K 3-**.

Revânzătorilor li se dă 10% rabat.

La «Librăria Arhidicezană» în Sibiu se află de vânzare:

Semînțe din agrul lui Cristos

cuvântări bisericești pe toate Duminecele și sărbătorile de peste an, precum și la casuale bisericești, publice și private

de

Zacharia Boiu, fost asesor consil., etc.

Tomul I: Cuvântări la Duminecele de peste an.

Cuvântări la praznicele și sărbătorile de peste an, precum și la casuale bisericești.

Tomul III: Cuvântări bisericești la înmormântări, parastase și alte festivități funebrale. Adaus de texturi biblice pentru cuvântări funebrale.

Cuvântări funebrale și memoriale.

Prețul: de fiecare tom **3 Coroane** plus porto postal 3 Coroane.

Piese muzicale de Tib. Brediceanu

Doine și cântece românești pe teme populare.

(Canto și piano)

Caiet I (ediția a doua).

Foaie verde, foi de nuc.
Cântă puiul cucului.
Spune, mândro, adevarat.
Vai, bădită, dragi ne-avem.
Bădisor depărtător
Cine m'aude cântând.
Bade, zău, o fi păcat.
Bagă, Doamne luna 'n nor.

Caiet II (ediția a doua).

Știi tu, bade, ce mi-ai spus.
Vino, bade, iar acasă.
Năcăjăit, ca mine, nu-i.
Floare fui, floare trecui.
Cântec haiducesc I.
După ochi ca murele.
Trageți voi boi.
Cine n'are dor pe vale.

Caiet III.

Păsărică mută-ji cuibul.
Leagănă-te frunzuliță.
Turtorea din valea sacă.
Cântec haiducesc II.
Ce vîi, bade, târziu.
Tu te duci, bade, sărace.
Foaie verde, foaie lată.
Pe unde umblă dorul.

Caiet IV.

Pe sub flori mă legănai.
Foaie verde, pup de crin.
Sus în vârful dealului.
Mândro, de dragostea noastră.

Când treci, bade, pe la noi.
Frunză verde, frunzuliță.
Auzi, mândro, cuci-ji cântă.
S'a dus cucle de păciu.

Caiet V.

Nou! { Mai Timișe, apă rece.
De când, bade, tu te-ai dus.
Floricică de pe apă.
Cântec haiducesc III.

Bade, după dumneata.
Cucule cu peană sură.
Toată lumea-i dintr'un neam.
Câte flori sănt pe pământ.

Nou!

Jocuri românești pe teme populare.

(Piano solo)

Caiet I (ediția a doua).

De doi (Lugojana) I.
Măzărica.
Ardeleana (ca în Banat) I.
Pe picior I.
Ardeleana I.
Brâu I.
Hora (ca în Banat) I.
Ardeleana (ca în Banat) II.

Caiet II (ediția a doua).

Ardeleana (ca în Banat) III.
Pe picior II.
Ardeleana II.
Tarina.
Invărtita I.
De doi II.
Ardeleana III.
Brâu II.

Caiet III (ediția a doua).

Brâu III.
Ardeleana (ca în Banat) IV.
Hațegana.
Invărtita II.
Pe picior III.
Ardeleana (Abrudiana) IV.
Brâu IV.
Ardeleana (ca în Banat) V.

Caiet IV.

Hora (ca în Banat) II.
Invărtita III.
Brâu V.
Pe picior IV.

Ardeleana V.
Brâu (Danțu) VI.
Ardeleana (ca în Banat) VI.
Din Maramureș.

Caiet V.

Nou! { Hora III (a fetelor).
Ardeleana VI.
De doi III.
Brâu VII.

Invărtita IV.
Ardeleana (ca în Banat) VII.
Ardeleana VII.
Brâu VIII.

Nou!

Prețul unui caiet Cor. 10— fr.

La șezătoare,

Icoană din popor (I act cu un preludiu). Text de C. Sandu-Aldea și I. Borcia.

Cuprinsul:

Preludiu și cor.	Nr. 4. A lui Moș Marin.	Nr. 8. Cântec haiducesc...
Nr. 1. Doina lui Sorin.	„ 5. Melodrama.	„ 9. Solo de flauter.
„ 2. Mândruță cu ochii verzi.	„ 6. Cântecul Ilenei.	„ 10. Brâu.
„ 3. Cântec din bătrâni.	„ 7. De masă.	„ 11. Duet.
	„ 8. Scenă.	„ 12. Invărtita și cor.

Partitura pentru canto și piano Cor. 16— fr.

Rândunica, vals (ediția a doua)	—	Lei 5.—
Viorele, vals (ediția a doua)	—	„ 5.—
Aurora, vals	—	„ 5.—
Quadrille, pe motive românești	—	„ 5.—
Preludiu Hora din «Serata etnografică» (ediția a doua)	—	„ 5.—
Hora (Do ♭ minor — Cis moll) (ediția a doua)	—	„ 4.—
Nou! { Hora (Re ♭ major — Des dur)	—	„ 4.—
{ Hora (La ♭ major — As dur)	—	„ 4.—

Pieselete epuizate au apărut în edițiuni noi. De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general: **LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ** Sibiu.

La «Librăria Arhidicezană» în Sibiu, se află de vânzare

Dr. Petru Șpan

conferență cetită la congresul invățătorilor gr.-or. români din Biharia : : de

Nicolae Regman.

Prețul: 30 fil. plus porto postal 6 fil.

Casa dela Jerihon

omilii și euvântări bisericești de

Dr. Ioan Broșu.

Prețul: Cor. 7 + porto recom. 50 fil.